

2023-09-27

CAMPUS MÖLNDAL

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Skolenhet 1 Campus Mölndal
Läsåret 2023–24

Besöks- och postadress: Campus Mölndal, Gata 1, 123 45 Mölndal

Telefon: 031-123 45 67

Innehållsförteckning

- **Grunduppgifter**
- **Vår vision**
- **Utvärdering av förra årets plan**
- **Skolans insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter**
- **Kartläggning**
- **Slutsatser**
- **Förebyggande arbete**
- **Mål samt insatser för att förebygga diskriminering och kränkande behandling läsåret 2023/24**
- **Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling**
- **Aktuella bestämmelser och definitioner**

Grunduppgifter

Skolans namn: Campus Mölndal Skolenhet 1
Ansvarig rektor: Mona Göstasson

Vår vision

Varje elev och anställd vid Vuxenutbildning Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, kränkande behandling och trakasserier. Elevernas delaktighet sker via elevenkät, elevråd/kursråd, elevintervjuer, samt i kontakt med andra elever och personal. Personalens delaktighet sker genom presentation och bearbetning under APT samt kontinuerlig utvärdering i arbetslagsarbetet.

Förankring av planen: Efter bearbetning av planen ska elever informeras om denna på lektioner. Nya elever får information om planen i samband med kursstart. Planen finns även tillgänglig på skolans hemsida och i de Google-miljöer dit eleverna är kopplade under sin studietid (lärplattformen). Det finns även en förkortad version med enklare språk tillgänglig för eleverna och översättning av denna förkortade version till några av de vanligaste språken finns.

Efter den omstrukturering av skolenheterna som gjordes sommaren 2021 ingår numera enbart yrkesutbildning i olika former inom ramen för enhetens verksamhet. Våra elever läser allt ifrån längre sammanhållna kurspaket, som kan sökas av Mölndalsborna eller i vissa fall är tillgängliga för elever från hela GR, till enstaka kurser i flexibla studieformer eller olika typer av kortare eller längre uppdragsutbildningar.

Utvärdering av förra årets plan

Beskrivning av hur fjolårets plan utvärderats: Planen mot diskriminering och kränkande behandling ("Likabehandlingsplanen") för skolenhet 1 innehöll 2022 fyra mål:

- Alla elever ska känna till planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Alla elever ska veta vart de vänder sig om de känner sig kränkta, eller illa behandlade.
- Inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade.
- Elevenkäten ska genomföras på tid/sätt så att fler elever besvarar densamma.

Resultat av utvärdering av fjolårets plan: Som nämnt ovan gjordes en omstrukturering av skolenheterna sommaren 2021 och därefter ingår enbart yrkesutbildning i olika former inom ramen för enhetens verksamhet. Resultatjämförelser med tidigare år och analys utifrån det behöver därför ske med viss försiktighet, eftersom det också är andra elevgrupper som ingår i resultaten för de tidigare åren.

Elevenkäten som gjordes under hösten 2022 hade en lägre svarsfrekvens än de två föregående tillfällena. Endast 72 elever av 142 utsända enkäter har besvarat enkäten. Således är det knappt 51 % av eleverna som har besvarat enkäten jämfört med 61 % vid närmast genomförda enkät. Det är fortsatt nära 4 av 10 elever som inte besvarar enkäten. Åtgärder kring att höja svarsfrekvensen kommer därför kvarstå även i årets plan. En ambition i detta kommer vara att försöka genomföra enkäten något tidigare under termin för att inte konkurrera så mycket med terminsavslutning och de slutprov som ofta förekommer där.

Skolans insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter:

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla på skolan och inkluderar både personal och elever. Med utgångspunkt i vuxenutbildningens värdegrund bidrar personal och elever till en god arbetsmiljö i våra verksamheter samt visar respekt för varje enskild individ och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt.

Det är rektor som ansvarar för att personal och elever känner till planens innehåll och att det förankras i arbetet på skolan. Både elever och personal ska känna till våra rutiner för att uppmärksamma och utreda händelser.

Campus Mölndal är en mångkulturell verksamhet. Inom vuxenutbildning är utbildningen individanpassad och undervisningens innehåll kan variera i längd och innehåll. Det ingår kurser och kursmoment i våra utbildningar, bland annat undervisning i svenska för invandrare och våra yrkesutbildningar, där diskussioner och reflekterande frågor ger möjlighet till att gestalta människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Vid kursstart ska samtliga elever informeras om plan mot diskriminering och kränkande behandling. Eleverna ska då även informeras om våra rutiner för att uppmärksamma och utreda händelser. Frågor som likabehandling, mänskliga rättigheter, etiska förhållningssätt och demokratisk värdegrund ingår som en naturlig och integrerad del i undervisningen.

Kartläggning

Kartläggningsmetod

- Elevenkäter för elever inom den gymnasiala vuxenutbildningen.

Hur har elever involverats i kartläggningen: Vi har använt en elevenkät som är utförd av företaget SKOP. Frågorna är desamma som vi använt oss av i tidigare elevenkäter. Enkäten genomfördes hösten 2022 som underlag för vår kartläggning och omfattade samtliga elever på skolenhet 1, vilka samtliga studerar på gymnasiala yrkesutbildningar med och utan språkstöd. Undersökningen skedde med hjälp av en digital enkät som eleverna fick fylla i. De elever som haft undervisning på plats under enkätperioden har fått tid på lektion för genomförande av enkäten. Elevenkäten har genomförts årligen sedan 2014.

Personalen delges resultatet av elevenkäten på APT och enkäten läggs också ut på våra digitala samarbetsytor. Ett arbete görs för att utröna vilka frågeområden som är mest angelägna att arbeta vidare med. Kartläggningen ligger till grund för arbetet med likabehandlingsmoment och diskussioner i undervisningen.

Resultat och analys av kartläggning: Resultatet av elevenkäten visar att 53 % av eleverna känner till skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling och 67 % av de svarande känner också till vart de ska vända sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade. Detta kan jämföras med en andel om 54 %, som svar på både frågorna, förra gången enkäten genomfördes vilket innebär att kännedomen om planens existens är densamma medan eleverna, i större utsträckning, sett till andel av de svarande, vet vart de ska vända sig om de blir utsatt för diskriminering och/eller kränkande behandling.

Det finns tyvärr ett antal elever som känner sig illa behandlade av lärare, annan personal eller andra elever. Andelen elever som uppger att de upplever sig kränkta är något lägre jämfört med föregående år (9 % jämfört med 13 %). Däremot är det absoluta antalet elever som upplever sig kränkta färre (9 elever jämfört med 10 elever). Vår strävan är en skola där diskriminering eller kränkningar inte förekommer alls och därför ser vi att vi måste arbeta vidare för att närma oss vårt mål om en skola fri från kränkande behandling. Majoriteten av de elever som uppger att de kränkts har blivit utsatta verbalt (67%) eller digitalt via mobil eller dator (22 %). Övriga fördelas mellan fysisk kränkning (knuffar och slag) eller att bli utfrysad. Några vill inte eller kan inte uppge hur de blivit utsatta. En majoritet (67%) av de nio elever som uppgett att de blivit utsatta för kränkande behandling nämner att det är lärare som stått för kränkningen. En elev uppger att det är annan personal som kränkt och några vill eller kan inte svara.

Att vi nu avsätter tid på lektion för genomförandet borde bidra till en högre svarsfrekvens men inte alla elever deltar vid just det lektionstillfället. Påminnelser har endast skickats via mail, vilket inte ökat svarsfrekvensen i någon större utsträckning. Tidigare år anlätades ett annat undersökningsinstitut som ringde upp och påminde elever, vilket vi såg då hade en bättre effekt. Fortsatt har vi ett

bekymmer med tiden på året då enkäten genomförs. Nu senast skedde det under en tid då många elever fokuserar på slutprov och vissa har dessutom redan avslutat studierna. Vi behöver förlägga genomförandet av enkäten för att minimera sådana faktorer som kan inverka negativt på svarsfrekvensen.

Rektors ansvar är att skyndsamt tillse att en utredning görs då fall av kränkningar kommer till rektors kännedom. Under året har inte ett enda fall av kränkningar rapporterats och utretts, trots att 9 personer i enkäten uppger att de upplevt sådana situationer. Eftersom väsentligt färre händelser rapporteras jämfört med vad som uppges i elevenkäten är en möjlig slutsats att elever inte har tillräcklig kännedom om hur man går till väga för att rapportera sådana händelser.

Det kan också vara så att händelser som upplevs som kränkande (och som genererar ett sådant svar i enkäten) reds ut mellan berörda utan att en formell kränkingsanmälan görs. En annan möjlig tolkning är att elev som upplever sig kränkt, men ändå inte gör anmälan, upplever händelsen som så pass obetydlig att det inte känns tillräckligt allvarligt för att rapportera. Två personer (i förra undersökningen var de sju) vill i enkäten inte alls svara på frågan om de upplevt sig kränkta eller illa behandlade. Personalens bedömning är att det i denna grupp sannolikt finns fler fall av kränkningar eller dålig behandling. Vi kan utifrån de inkomna enkätsvaren se att bland de kränkningar som förekommer rör det sig mestadels om verbala kränkningar. Precis vad som upplevs som kränkande och vilka situationer det rör sig om har vi däremot inte så god kunskap om. Av de nio elever som angett att de känt sig utsatta uppger tre att de upplever att det beror på deras etniska bakgrund och en att det är ett funktionshinder som ligger till grund för kränkningen. Övriga anger att de inte vill uppge upplevd orsak eller att orsaken inte är "aktuell". De som upplevt att de blivit utsatta för kränkande behandling eller trakasserade anger knappt hälften att det skett upprepade gånger, övriga anger att det inträffat vid ett tillfälle alternativt att man inte vill uppge hur många tillfällen det handlar om.

Vi behöver förbättra vårt arbete med att informera elever i frågor rörande diskriminering och kränkande behandling. Både vad gäller arbetet med skolans värdegrund, plan mot kränkande behandling och trakasserier samt vart man som elev vänder sig för att berätta om inträffade händelser. Några lärare uppger att planen varit svår att hitta i vår digitala miljö.

Slutsatser

Det arbete som under året har bedrivits på lområdet har inte resulterat i en ökad kännedom om skolans arbete med likabehandlingsfrågor. Vi borde och kan nå ännu bättre resultat. Andelen elever som uppger att de känner sig kränkta eller dåligt behandlade är i stort sett oförändrad och här behöver vi göra en insats för att förstå vilka situationer som uppstår i verksamheten som kan upplevas som kränkande och arbeta med hur vi genomför exempelvis återkoppling kring utveckling i studierna och betygsamtal. Då det gäller kunskap om vart man ska vända sig vid kränkningssituationer har den ökat. Trots detta har ingen kränkningshändelse rapporterats till rektor, vilket känns besvärande då andelen

elever som upplever sig kränkta ändå är 9 %. Rektor kommer under läsåret lägga fokus kring dessa frågor i sina kompletterande intervjuer med eleverna. Det är en framgångsfaktor att elevenkäten genomförs som ett moment i utbildningen för vilken det avsätts lektionstid. Detta borde sannolikt bidra till en höjning av svarsfrekvensen. Kan vi dessutom förlägga den till en annan tid under året skulle det kunna öka denna siffra ytterligare. Vi ser ett behov av att arbeta vidare med de mål vi haft under det senaste året, men att aktiviteterna bör intensifieras.

Mål med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2023/24:

- Alla elever ska känna till skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Alla elever ska veta vart de vänder sig om de känner sig kränkta, diskriminerade eller illa behandlade.
- Alla händelser som kommer till vår kännedom ska rapporteras, dokumenteras och skyndsamt utredas samt komma till huvudmannens kännedom.
- Inga elever ska känna sig kränkta, diskriminerade eller illa behandlade.

Mål samt insatser för att förebygga diskriminering och kränkande behandling läsåret 2023/24

Mål: Alla elever ska känna till skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Insats: Varje lärare tar ansvar för att i inledningen av varje kurs säkerställa att alla elever fått ta del av planen och hur den går att hitta på exempelvis skolans hemsida, samt i dess översatta versioner.

Ansvarig: Lärarna

Tid för genomförande: Läsåret 2023/24

Mål: Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig kränkta, diskriminerade eller illa behandlade.

Insats: Förtydligad information gällande planen och rutiner vid kränkningar i samband med kursstart, vid rektors klassbesök, på lärplattformen, skolans hemsida och i studerandehandboken.

Ansvarig: Rektor

Tid för genomförande: Läsåret 2023/24

Mål: Inga elever ska känna sig kränkta, diskriminerade eller illa behandlade

Insats: Likabehandling ska vara ett stående inslag i undervisningen. Arbetslagen ansvarar för att ta fram och genomföra aktiviteter lämpliga för respektive elevgrupp.

Ansvarig: Lärarna

Tid för genomförande: Läsåret 2023/24

Mål: Elevers synpunkter på sin utbildningssituation tas tillvara

Insats: Elevenkäter genomförs under lektionstid för att öka svarsfrekvens och bättre ta vara på samtliga elevers upplevelser. Tiden för genomförandet förläggs

till tider under året som inte sammanfaller med terminsslut. Rektor genomför fördjupade intervjuer med klassrepresentanter.

Ansvarig: Lärarna och rektor

Tid för genomförande: Läsåret 2023/24

Mål: Händelser ska uppmärksammas, dokumenteras och skyndsamt utredas samt komma huvudmannen till kännedom.

Insats: Implementera systemet för digital rapportering, dokumentation samt utredning av händelser som kan definieras som kränkande behandling och/eller trakasserier.

Ansvarig: Personal och rektor

Tid för genomförande: Läsåret 2023/24

Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling

Alla elever har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheten. Huvudmannen ska därför ha system för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del. Enligt 6 kap 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra förekomsten av kränkande behandling i framtiden.

Skollagen 6 kap 10 §: En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Utifrån det ovan nämnda ska anmälningar om kränkande därför behandlas enligt den här rutinen.

Under läsåret kommer ett digitalt system för att anmäla och utreda kränkande behandling och trakasserier att sätts – Drafit – vilket innebär att personal snabbare kan anmäla händelser och att såväl rektor som huvudman får

kännedom om händelsen så snart den rapporteras och att utredning kan påbörjas skyndsamt.

- Om en elev kontaktar någon av skolans personal med information om att eleven upplever sig utsatt för kränkningar av något slag ska den av personalen som tar emot informationen av eleven anmäla detta vidare till rektor via digitalt system.
- På samma sätt ska någon i skolans personal som uppmärksammar att en elev utsätts för kränkningar anmäla det till rektor via digitalt system.
- Rektor informerar omedelbart verksamhetschef om händelsen.
- Rektor ska skyndsamt utreda situationen. Rektor identifierar vilken typ av kränkningar som förekommit och ställer kontrollfrågor utifrån det regelverk som finns. Rektor söker särskilt efter konkreta exempel på handlingar, ageranden eller beteenden och gör en analys och bedömning utifrån detta. Rektor ska under utredningen av kränkande behandling samarbeta personal som kan ha kännedom om situationen.
- När rektors utredning är klar ska samtal hållas med den eller de som utfört de kränkande handlingarna. Centralt för samtalet är att det ska vara helt klart för en elev eller anställd att skolan inte accepterar beteenden och ageranden som kan uppfattas som kränkande.
- Underlaget skickas till verksamhetschefen för en sammanfattande bedömning utifrån diskrimineringslagen på huvudmannens delegation. Verksamhetschefen sammanfattar ärendet för återrapport till utbildningsnämnden genom särskild rutin för ändamålet.
- Den elev som utsatts för kränkande behandling ska erbjudas det stöd och den hjälp som behövs för att eleven ska uppleva trygghet och studiero på skolan.
- Samtliga åtgärder som vidtas utifrån utredningen ska dokumenteras och följas upp.

Notera: Om den som utsätter eleven för kränkande behandling är en eller flera andra elever kan det vara aktuellt att vidta disciplinära åtgärder mot den eller de eleverna. Det ska också påminnas om att lärare eller rektor får och ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Det kan till exempel vara att ingripa mot pågående kränkande behandling.

Aktuella bestämmelser och definitioner

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är.

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i *diskrimineringslagen*, medan förbud mot kränkande behandling regleras i *skollagen*.

Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som dokumentet utgår från är:

- Skollagen (2010:800) 6 kap 1–16 §§ samt 1 kap 4–5 §§
- Diskrimineringslagen (2008:567) 1–4 kap 8–9 §§
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Definitioner

Direkt diskriminering: Innebär att en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas att vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering: Innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet: Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse. Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier: Trakasserier innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier: Innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet. Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan

elev kopplat till sexuella anspelningar. Instruktioner att diskriminera: En person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Diskrimineringsgrunder:

- Kön: Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.
- Könsoverskridande identitet eller uttryck: någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.
- Etnisk tillhörighet: tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- Religion/annan trosuppfattning: livsstilsingripande tro på en högre icke-världslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- Funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- Ålder: uppnådd levnadslängd.

Kränkande behandling: Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda.

